

על הפרק

בין כנס לכנס

הימים הנוראים ביהדות הם הימים לסיכומים ולחשבון נפש, אך יש גם ימים לעוסקים בהוראה. השנה מתחילה בספטמבר ומסתיימת גם היא בספטמבר וחופשת הקיץ היא עת לחשבון נפש וסיכומים. מעבר לשנה הקלנדרית האוניברסלית, ישנם ענפים שונים עם שנים שונות. בענף החלב אנו נעים מחג שבועות לחג שבועות ואם תרשו לי להוסיף, זה למעלה מעשור, מכנס מדעי הבקר לזה שאחריו.

שנה כבר עברה מאז הכנס האחרון והחלטתי להציץ במה שכתבתי אז - וזה מעניין, כי אז בדיוק סגרנו בורות תחמיץ, ייצרנו עם קצת עודף וחוק החלב היה משאלה ותקווה גדולה. ובכן, עברה שנה ואנו כבר מזמן כיסינו את הבורות, הייצור בשמים ואנו שוברים את כל שיאי ייצור העבר, חוק החלב הפך לעובדה גמורה בחיינו ונכנס לספר החוקים במדינת ישראל, שרי חקלאות התחלפו וגם שרביט הי"ר במועצת החלב החליף ידיים, ובכל זאת, עוד דרך לפנינו ואתגרים מרתקים:

חלב קיץ - מוטלת עלינו משימה של אספקה מרבית של כל החלב לצריכה ועוד עודפים ראויים לקיץ. מהקיץ האחרון למדנו שאת הצרכן לא מעניין במיוחד, בעיותיה של הפרה הישראלית ב-40 מעלות של חום - הוא רוצה את מוצריו ובזמן. עניין זה הולך ומתחדד על רקע מחירי הסחורות בעולם, מחירים אשר פגעו במוטיבציית היבוא באופן משמעותי. המציאות של אקלים קיצוני מחייבת אותנו להמשיך להשיקע במודלים ובמחקר וזאת על מנת, לחזור למשימת העל של כולנו והיא הניסיון למתן את העקומה בין החורף לקיץ. יותר ויותר אנו למדים שבעיה זו אינה נחלתו הבלעדית של ענף החלב כלל ועיקר. כך למשל, מוצרי ירקות ופירות נפגעו באופן משמעותי ונגרמו נזקים כבדים לחקלאים. ההתמודדות מול תנאי אקלים מוקצנים היא צו השעה לחקלאות הישראלית ולענף החלב בתוכה.

טיפוח - על ההתאחדות מוטל המשך המחקר והפיתוח בנושא טיפוח העדר הישראלי. תכנית הטיפוח הישראלית, שמובלת שנים רבות על ידי ההתאחדות ושיאון, היא מאבני היסוד של התקדמותו של ענף החלב בארץ והיותו דוגמה לעולם כולו. נושאי הטיפוח קשורים בשורה שלמה של מהלכים שחלקם סזיפים (כגון ביקורת חלב) אך הכרחיים וקריטיים לאיסוף המידע הנקודתי שממנו נגזרת התכנית כולה.

ההון האנושי בענף - בסוגיית ההון האנושי אנו הולכים וקרבים לרגעי האמת שבהם ברור, כי על מנת לשלב דור צעיר ברפתות יש לתגבר אותם במכסה לטובת בן ממשך, מצד אחד ולחזק את הרפתות הקטנות בהעלאת מכסת המינימום, מן הצד השני. מהלכים אלו חייבים לנבט תוך ראייה לטווחים יותר ארוכים. מתוך ההבנה של חיזוק הקיים, כמו בכל הליך של צמיחה, ישנו הליך של גיזום וכוונתי לאותן רפתות אשר לא תוכלנה

להתמודד ולהשתדרג מבחינת כושרי הניהול שבהם. לרפתות אלו יש לאפשר לצאת באופן מכובד מן הענף. בהקשר זה, ראוי לציין, כי הן המכרזה והן הפטור ממס על פדיון המכסה, מהווים יחד את אופציית הפרישה בכבוד.

רווחיות הענף - במישור הכלכלי כבר הגיעו סיכומי 2010 וניתן לומר במפורש, ש-2010 הייתה שנה טובה לרפתנים. מנגנוני ההתייעלות עבדו לא רע ומחיר המטרה הגיב באופן מאוזן ולמרות שהתעכב במקצת, בסוף ידע לתקן את המעוות. לרפת משתנים רבים וסוגיות רבות שרק החיבור ביניהם יביאו להצלחה. יש לדאוג לממשק ראוי, להזנה ברמה גבוהה מצד אחד, אך גם מאוזנת כלכלית מן הצד השני, יש לדאוג לפוריות, לבריאות העדר, ולכל המערכות הטכניות שיתפקדו. אין ספק, ישנם גורמים רבים להצלחה, אך מעל כולם הניהול הוא הגורם המכריע ביותר על רווחיות הרפת.

חוק החלב והתקנות - מטלה נוספת היא ההתגייסות להתקנת התקנות מכוחו של חוק החלב. כבר הסברתי בעבר, כי על כל חוק חלות תקנות, משול העניין לתכנית הפעלה שיש למחשב. אל לנו להמעיט בערכן של התקנות, הן יהוו את התורה המעשית של חוק החלב הלכה למעשה, ולרמת היומיום בענף. במילים יותר מובנות, אם חוק החלב נותן מענה לדה-יורה אזי התקנות הן הדה-פקטו.

הכוח הנשי - עוד מוטל עלינו לקדם בברכה, לעזור ולהירתם, לטובת השרה החדשה שלנו במשרד החקלאות ח"כ אורית נוקד, בנוסף לכך החלה את תפקידה כיו"ר מועצת החלב הד"ר **תניב רופא** ממשרד החקלאות. הצירוף של השתיים הוא ללא ספק חיזוק משמעותי לכוח הנשי בחקלאות הישראלית ובוודאי לענף החלב.

במישור הבין-לאומי - כפי שכבר דיווחתי, בעולם מגלים עניין, שהולך וגובר, במשק החלב הישראלי. ככל שהכלכלות המתפתחות, ובראשם הודו וסין, הולכות וצורכות יותר חלב לנפש, אזי העולם כולו נקלע לחוסר בחלב. הצורך לייצר יותר חלב לחולבת מכניס את העולם כולו לחיפוש טכנולוגיות המובילות לפרות חלבניות יותר. באופן טבעי, רבות מן המדינות יוצרות עם ההתאחדות ושיאון קשר בכל הקשור לכינונה של תכנית טיפוח וזאת תוך שימוש בתפיסת ספר העדר הישראלי. השנה נצטרך לדון בכובד ראש, איך וכיצד, משתפים פעולה במישור הבין-לאומי וזאת על מנת, מצד אחד להביא את בשורת הטיפוח הישראלי לארצות והמחוזות החפצות בכך בעולם, ומן הצד השני כך שלא תפגע הפעילות שלנו בארץ.

לסיום, אני רוצה להציע לכם להתייחס לכנס גם כאל חופשה ומנוחה קלה. אחת לשנה לא יזיק לאף אחד - תבלו ותיהנו.

יעקב בכר

מזכיר התאחדות מגדלי בקר